

OSVĚTLOVÁNÍ BOJIŠTĚ*) ZA ÚTOKU STŘELECKÉ DIVISE NA PŘIPRAVENOU OBRANU NEPŘÍTELE

Kandidát vojenských věd podplukovník Michal Spišiak

Cílevědomé osvětlování bojiště v nočních bojích je jednou z podmínek dosažení úspěchu. Až dosud je však mnoho nejasností o celkovém účelu i o způsobech osvětlování. Jeho organizace a plánování nejsou dosti promyšleny, což by mohlo způsobit, že by se v boji účelně nevyužilo všech prostředků, které jsou k dispozici, a vojskům by se neusnadnilo plnění bojových úkolů. V tomto článku rozeberu zásady, organizaci a plánování osvětlování bojiště v útočném boji střelecké divise, zahajuje-li zteč s rozvinutím sil z chodu. Ve všeobecných zásadách nebude podstatných rozdílů ani u útvarů, kde bude jen méně osvětlovacích prostředků a jejich činnost bude zpravidla podrobně naplánována štábem svazku. Stejných zásad možno použít i u mechanisované divise a jejích útvarů. V článku budu vycházet ze skutečného stavu a počítat jen s těmi prostředky, které jsou organicky u divise.

Cíle osvětlování bojiště

Osvětlováním bojiště chceme dosáhnout různých cílů, z nichž v útočném boji divise jsou nejdůležitější tyto:

- přiblížit podmínky bojové činnosti vojsk denním a omezit působení nevýhod noci,
- usnadnit součinnost vojsk uvnitř bojových sestav, s přidělenými posilovými prostředky, se sousedy a s letectvem,
- umožnit pěchotě, tankům a dělostřelectvu vedení účinné palby na bojovou sestavu nepřítele v celé hloubce,
- vyvarovat vojska před překvapivými údery nepřátelských záloh,
- osvětlit vojskům nebezpečné prostory, především místa napadení zbraněmi hromadného ničení, prostory zamořené bojovými radioaktivními a otravnými látkami,
- usnadnit velení přímým pozorováním bojiště velitelům na všech stupních,
- umožnit provedení takových opatření, která nebyla předem plánována ani připravována a vyskytla se až v průběhu boje.

Podle cílů, kterých chceme dosáhnout osvětlováním bojiště, můžeme organizovat a uskutečnit

- trvalé (úplné) osvětlení, kdy se vytvářejí přibližně stejné podmínky jako pro bojovou činnost ve dne nebo
- periodické (omezené) osvětlení bojiště, kdy jen v některých údobích boje přibližujeme podmínky denním, jinak se prakticky omezujeme jen na zabezpečení plynulé orientace vojsk.

*) Úmyslně používám pojmu »osvětlování bojiště«, protože více odpovídá svým obsahem než název »osvětlování terénu«. Nejde o osvětlování terénu v pravém slova smyslu, nýbrž o plánované použití prostředků s hlediska vlastní a nepřátelské situace v daném prostoru; tedy o osvětlování bojiště.

Bez osvětlování bojiště lze prolamovat nepřátelskou obranu jen za příznivých podmínek (jasná noc, přehledný terén). I v těchto případech však musí být předem připraveno, protože se ráz noci může změnit a viditelnost zhoršit.

Rozsah osvětlování je závislý na rázu noci, na hodnotě nepřátelské obrany, na terénu v útočném pásmu divise, na předpokládané činnosti nepřítele a na prostředcích, které jsou k dispozici. Trvalé osvětlení bude zpravidla organisovat štáb vševojskové armády použitím zvláštní osvětlovací techniky (světlometů, leteckých osvětlovacích pum a p.), a to v tmavých nocích, v nevýhodném terénu a za útoku na dobře vybudovanou obranu nepřítele. Periodické osvětlení bude na bojišti pravidlem. Bude se organisovat jen prostředky, jimiž jsou jednotky, útvary a svazky organicky vybaveny. V tomto případě se snažíme dosáhnout plného osvětlení především při zteči prvního a dalších postavení, při odrážení nepřátelských protiztečí a při zasazování druhého sledu do boje, kdy nutno zabezpečit nejvýhodnější podmínky pro součinnost vojsk. Je však třeba předem si zajistit možnost zvýšit kdykoli intenzitu osvětlení.

Při každém osvětlování bojiště musíme respektovat činitele, v jehož prospěch to činíme, a to je člověk. Často se stává, že místo osvětlování bojiště oslepujeme bojovníky. V takovém případě ovšem nemůžeme dosáhnout vytčených cílů. Proto při organisaci osvětlování musíme mít na zřeteli adaptační dobu lidského oka, která je velmi důležitým činitelem a podléhá mnoha vlivům. Adaptace ke tmě trvá často více než hodinu, ke světlu pak několik vteřin. Když proto přerušujeme osvětlování, narušujeme současně adaptaci bojovníků ať už na tmu nebo na světlo, ztěžujeme jim orientaci a tím i vzájemnou součinnost. Připočteme-li k tomu ještě vlivy způsobené oslepením našich vojsk nepřítelem, musíme věnovat organisaci osvětlování bojiště více pozornosti. Předem třeba vytyčit jako zásadu pozvolný přechod mezi jednotlivými stupni osvětlování. Po plném osvětlení bojiště je třeba pozvolna měnit jeho intenzitu až k omezenému periodickému osvětlení. Tím se adaptace oka tak nenarušuje, po případě adaptační doba se uměle upravuje.

Adaptaci člověka je možné dovednou přípravou měnit, především zkracovat. Proto při bojové přípravě vojsk v noci je třeba se zabývat i touto věcí. Celá otázka vidění ve tmě se dále komplikuje používáním ochranných masek, které ještě více snižují činnost zraku. Právě těmito problémy by se měli více zabývat naši lékaři, důkladně je propracovávat a vyvodit závěry pro praktickou přípravu vojsk.

Při organisaci osvětlování bojiště nutno proto v každém případě vycházet z cíle, jehož chceme dosáhnout a jenž vyplývá z celkového rázu plněného úkolu. To je zvlášť důležité u malých jednotek, u rot a praporů, kde je málo osvětlovacích prostředků, a proto třeba věnovat větší pozornost jejich využití.

Úkoly osvětlování bojiště a spotřeba prostředků

Pro správnou organisaci a plánování osvětlování bojiště je důležité ujasnit si úkoly, které se mají plnit za útoku v noci. Podle toho se potom rozdělují prostředky, které má velitel divise (nebo velitel útvaru) k dis-

posici. Některé úkoly budou ve prospěch divise plnit prostředky armády, proto se při plánování osvětlování soustředí velitel především na zabezpečení vlastních úkolů podle zámyslu útočného boje v noci.

Hlavní úkoly osvětlování bojiště za útoku divise na připravenou obranu mohou být:

- usnadnit orientaci vojsk a velitelů vytyčením orientačních bodů nebo směrů postupu, někdy i vzájemného rozhraní,
- zvýšit účinnost vlastního pozorování nepřítele na celou hloubku bojového úkolu osvětlováním jeho sestavy,
- osvětlovat prostory palebných postavení dělostřelectva, těžkých zbraní, velitelských míst a jiných objektů, rozmístění nepřátelských záloh, aby mohly být účinně napadeny naší palbou,
- usnadnit vojskům přechod prostory, kde byly provedeny vlastní nebo nepřátelské údery zbraněmi hromadného ničení,
- osvětlit pravděpodobné čáry rozvinutí nepřátelských protiztečných uskupení a směry protiztečí,
- osvětlovat styky mezi útvary, aby jich nepřítel nemohl využít k překvapivé protizteči,
- ve výjimečných případech oslepotovat nepřátelské jednotky (jen bude-li mít divise přiděleny světlomety).

Všechny úkoly nebude nutné plnit současně. Podle zámyslu velitele divise bude třeba postupně soustřeďovat úsilí osvětlovacích prostředků na ty objekty, které v určitém údobí boje mohou mít vliv na jeho průběh. Nelze proto paušálně rozdělovat osvětlovací prostředky útvarům a přenechat osvětlování bojiště živelný ráz. Pro nepředvídané úkoly si musí velitel divise vyčlenit určitou zálohu osvětlovacích prostředků.

Podrobnější rozvedení jednotlivých úkolů osvětlování bojiště uvedu v další stati a zároveň vypočítám spotřebu prostředků k jejich splnění. Přitom je třeba upozornit, že se výpočty uskutečňují pro každý případ zvlášť. Počítám, že takticko-technické vlastnosti dělostřeleckých osvětlovacích granátů a signálních nábojů jsou čtenáři známy (viz předpis DěI-II-1).

Předpokládejme, že střelecká divise prolamuje nepřátelskou obranu v úseku 6 km širokém se dvěma pluky v prvním, s jedním plukem v druhém sledu. V jejím pásmu budou shozeny dvě atomové pumy na hloubku prvního pásma obrany. V útočném pásmu divise se brání asi jeden pěší pluk podporovaný dělostřeleckou skupinou. Z nepřátelských záloh byl zjištěn jeden pěší a jeden tankový prapor v postavení divisních záloh. Kromě toho se v pásmu divise předpokládá palebné postavení jedné baterie atomového dělostřelectva. V pásmu sborových záloh je rozmístěna obrněná divise, jejíž zásah proti útočící střelecké divisi není pravděpodobný. Zteč prvního postavení má být zahájena kolem jedné hodiny v noci. Svítá kolem 5.00 hod. Nočním bojem mají vojska postoupit do hloubky 12 km (prolomit celou hloubku prvního pásma) tempem 3 km/hod.; to znamená celkem 4 hodiny nočního boje.

V útočném pásmu divise plní armáda v rámci osvětlování tyto úkoly: osvětluje prostory shozu atomových pum, osvětluje prostory rozmístění obrněné divise a pravděpodobné palebné postavení atomového dělostřelectva. K tomu účelu používá leteckých osvětlovacích pum.

Velitel divise vydal štábu nařízení organisovat periodické osvětlení vlastními prostředky, jejichž spotřebu má vypočítat a určit štáb divise.

Na základě nařízení velitele divise organisuje náčelník štábu s velitelem dělostřelectva a náčelníkem operačního oddělení osvětlování bojiště v pásmu divise. Po prostudování nařízení štábu armády určí úkoly osvětlování:

- osvětlovat objekty zteče pluků prvního sledu divise na celou hloubku úkolu,

- vytyčovat směry postupu praporům prvního sledu,

- osvětlovat pravděpodobné čáry rozvinutí nepřátelských záloh k protizteči,

- osvětlovat nepřátelskou zálohu (prapor pěchoty a tanků), jakmile bude zjištěn její pohyb nepřetržitě; do té doby v periodických intervalech,

- doplnit osvětlení prostoru, kde byly shozeny atomové pumy,

- vytvořit si zálohu pro nepředvídané úkoly, především pro osvětlení prostorů napadených nepřátelskými zbraněmi hromadného ničení nebo pro případné zabezpečení zasazení druhého sledu.

K plnění těchto úkolů se použije dělostřeleckých osvětlovacích granátů. K označování vojsk, k vytyčování dosažené čáry, k přímému určování cílů nutno použít signálních a osvětlovacích nábojů. V četě až rotě vytyčovat směry postupu střelivem se stopovkou.

Na základě toho se vypočte spotřeba dělostřeleckých osvětlovacích granátů:

1. Osvětlování objektů zteče pluků prvního sledu v prvním postavení v šířce 6 km do hloubky 3 km po 60 minut. Spotřeba dělostřeleckých osvětlovacích granátů při trvalém osvětlování 120 pro dělo, celkem pro 4 děla (každé osvětluje úsek 1500 m; kadence zhruba 2 rány za minutu) — 480.

K osvětlení objektů zteče na postavení plukovních a divisních záloh lze počítat s poloviční spotřebou při organisaci periodického osvětlení. Celkem — 240.

2. Vytyčování směrů postupu praporům prvního sledu. Pro každý prapor vytyčit na celou hloubku 4 body, každý bod v nepravidelných intervalech osvětlovat po 10 minut, potom přenášet osvětlování na druhý orientační bod skoky po 500 m. Osvětlení z mezilehlých bodů přenášet podle požadavků velitelů praporů. Průměrná spotřeba na vytyčení jednoho směru (4 body po 10 min. — 40 granátů, na mezilehlé body poloviční spotřeba; celkem na každém směru asi 8 mezilehlých bodů, spotřeba 40 granátů) 40 dělostřeleckých osvětlovacích granátů pro 1 dělo; pro 8 děl — 320. (Aby nedošlo k přerušení osvětlování při přemisťování, nutno na každý prapor počítat s dvěma 122mm houfnicemi.)

3. Osvětlení prostoru rozmístění nepřátelských záloh. V nepravidelných intervalech asi od Č+20 do Č+60, celkem 40 min., z toho k osvětlování 20 minut. Šířka prostoru 4 km. Potřeba 4 děla, pro dělo 40 granátů, celkem — 160.

4. Osvětlování pravděpodobných čar rozvinutí nepřátelských záloh k provedení protizteče od Č+60 do Č+120. Celkem na šířku 2 km dvě děla. Spotřeba pro jedno dělo (ze začátku se osvětluje periodicky, po zjištění pohybu trvale), při nepřetržitém osvětlení na 60 minut, 120 nábojů. Celkem — 240.

5. Doplnění osvětlení prostoru shozu atomových pum. Na každý prostor 1 dělo asi po 60 minut v nepravidelných intervalech, spotřeba 60 granátů. Celkem 120.

6. Záloha osvětlovacích prostředků. Přibližně po 60 granátech na 2 děla. Celkem 120.

Celková potřeba prostředků: 22 dělostřeleckých hlavní a 1584 dělostřeleckých osvětlovacích granátů. Protože se některé úkoly mohou navzájem jednotlivými bateriemi plnit postupně, stačí pro divisi 1 oddíl 122mm houfnic k osvětlování bojiště na celou hloubku. Spotřeba je přibližně 90 ran pro dělo; z tohoto počtu je asi 10% záloha střeliva.

Spotřebu osvětlovacích a signálních nábojů štáb divise zvlášť neplánuje. Jsou prostředkem velitelů pluků a praporů. Jako kalkulační číslo možno počítat se spotřebou 8 až 10 nábojů pro jeden prapor k trvalému osvětlení jeho útočného pásma po jednu minutu; pro nepřetržitě osvětlování po jednu hodinu je třeba celkem asi 600 osvětlovacích nábojů. Jeden prapor prvního sledu spotřebuje tedy v konkrétním případě 2400 osvětlovacích nábojů (na 4 hodiny nočního boje). Při periodickém osvětlení se spotřeba snižuje asi o jednu třetinu až polovinu. Proto je třeba počítat asi se spotřebou 6000 až 8000 signálních nábojů u divise (pro 4 prapory prvního sledu na 4 hodiny nočního boje, pro zasazené prapory druhého sledu pluku asi na 2 hodiny; průměrná spotřeba na hodinu při omezeném osvětlení 300 až 400 osvětlovacích nábojů). Při osvětlování dělostřelectvem jsou tyto prostředky jen doplňkové a jejich spotřeba je daleko nižší.

Střelivo se stopovkou slouží k vytyčování směrů postupu střeleckých a tankových čet a rot. Směr se vytyčuje 3 až 4 ranami vypálenými za sebou po překonání vzdálenosti asi 300 m. Pro jednu četou se počítá na 1 km postupu celkem asi 10 granátů. Protože je spotřeba velmi značná, zpravidla se vytyčuje tímto způsobem jen směr postupu rot. Na celou hloubku úkolu je třeba asi 120 granátů se stopovkou pro každou rotu, nevytyčuje-li se směr postupu pro celý prapor dělostřeleckými osvětlovacími granáty. V tomto případě slouží střelivo se stopovkou jen jako pomocný prostředek k orientaci a spotřeba se snižuje asi na 25 až 30 ran pro dělo. Tento úkol plní doprovodná děla pěchoty.

Je samozřejmé, že tyto výpočty nelze pokládat za rozhodující v každé situaci. Jsou spíše návodem, jak přistupovat k řešení konkrétního případu. Průměrná spotřeba střeliva se při plném osvětlení bojiště zvyšuje až dvojnásobně. Za příznivých podmínek (jasná noc) nebo při použití letectva se spotřeba snižuje.

Intensita osvětlování bojiště se zvyšuje použitím prostředků armády, letectva, armádní dělostřelecké podskupiny, po případě jiných. Dále je možné zapálit přirozené orientační body. Pro vlastní potřebu dělostřelectva je účelné mít v divisi dělostřelecké skupině určitou zálohu osvětlovacích granátů, aby si mohlo osvětlit cíle, které nutno umlčet. Plánuje-li velitel divise vyslat po prolomení prvního postavení předsunutý odřad, nutno ho vybavit vlastními osvětlovacími prostředky a zabezpečit jeho zasazení. K zabezpečení zasazení je třeba nejméně dvou děl a pro každé asi 40 granátů (k orientaci a součinnosti při zasazení PO). Pro boj předsunutého odřadu v hloubce musí mít nejméně dvě houfnice 122mm a pro každou 60 až 80 granátů. Osvětlování si pak řídí velitel odřadu podle situace a vlastního uvážení.

Záloha osvětlovacích prostředků může zabezpečovat i případné potřeby velení. Zejména půjde o tyto úkoly:

- umožnit pozorování velitele divise na nejdůležitějších čarách v hloubce nepřátelské obrany,
- zabezpečit rychlé rozvinutí záloh k odrazení nepřátelské protizteče a jejich přípravu k palbě,
- umožnit rychlou orientaci velitele divise a jeho skupiny při přemístění na nové velitelsko-pozorovací stanoviště,
- usnadnit rychlé odstranění následků napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítelem,
- rychle převzít úkoly osvětlování těch prostředků, které byly vyřazeny zásahem nepřátelského dělostřelectva a letectva.

Organisace a plánování osvětlování bojiště

Při organisaci osvětlování vychází štáb divise z ujasnění bojového úkolu, ze zhodnocení situace a z nařízení štábu armády pro osvětlování bojiště.

Při ujasnění úkolu nutno především uvážit

- hloubku úkolu divise a dobu, po kterou jej bude plnit v noci,
- v kterých údobích boje je třeba zabezpečit maximální intenzitu osvětlení bojiště,
- zda bude druhý sled zasazován do boje ještě v noci nebo až za svítání.

Při hodnocení situace je s hlediska osvětlování bojiště třeba uvážit

- nepřátelský systém osvětlování bojiště, především, jak je organisováno osvětlování před prvním postavením a kde soustředil nepřítel úsilí,
- jakými prostředky k osvětlování disponuje divise,
- vhodné orientační body, zda je možné vytvořit přirozené orientační body nebo jakým způsobem nutno vytvořit umělé,
- jakým způsobem je organisován systém osvětlování divise v dotyku s nepřítelem, jak ho bude možné využít pro potřeby divise,
- kterým prostorům je třeba věnovat největší pozornost,
- jaký je ráz noci, pravděpodobné povětrnostní podmínky a jaká opatření bude třeba učinit (směr větru a jeho rychlost).

Z nařízení velitele armády pro osvětlování bojiště se štáb divise doví:

- jak je organisován celkový systém osvětlování v rámci armády,
- které úkoly a jakými prostředky plní štáb armády ve prospěch divise,
- které úkoly v rámci osvětlování plní letectvo,
- jakými osvětlovacími prostředky bude divise zesílena, na jakou dobu a kam je má odeslat po splnění úkolu,
- jaké množství osvětlovacího střeliva jí bude přiděleno,
- kdy dosáhnout pohotovosti systému osvětlování bojiště.

Na základě těchto podkladů vydá velitel divise nařízení pro organisaci osvětlování bojiště a stanoví v něm:

- ráz osvětlování v pásmu divise,

- dobu, po kterou třeba zabezpečit osvětlování bojiště,
- jakou zálohu osvětlovacích prostředků nutno vytvořit,
- kdy předložit schéma osvětlování bojiště a nařízení pro útvary k schválení.

Přímou organizaci uskutečňuje operační oddělení se štábem velitele dělostřelectva za řízení náčelníka štábu. Postup jejich práce jsem popsal v předcházející stati. Je samozřejmé, že se vzhledem ke konkrétnímu úkolu může postupovat i jiným způsobem.

Výsledkem úvah je schéma osvětlování bojiště, zpracované graficky přímo na mapě, jehož možný vzor je uveden v příloze 1. Ke schématu se připojuje časový rozvrh, aby velitel měl přehled o posloupnosti osvětlování a o hlavních úkolech na celou dobu boje v noci. Schéma osvětlování bojiště divise podepisuje náčelník štábu a velitel dělostřelectva. Schvaluje je velitel divise, zpracovává operační oddělení v součinnosti se štábem velitele dělostřelectva. Připojený možný vzor nelze chápat jako šablonu. Někdy se nebude ani schéma zpracovávat, vydá se jen bojové nařízení pro osvětlování bojiště.

V bojovém nařízení pro osvětlování bojiště je možno uvést:

- hlavní úkoly osvětlování,
- způsob osvětlování orientačních bodů pro prapory prvního sledu,
- úkoly dělostřelectva při osvětlování bojiště, které objekty a prostory v které době osvětluje,
- způsob označování dosažené čáry, jakými signálními náboji označovat jednotlivé dosažené čáry,
- přidělení prostředků k osvětlování bojiště velitelům pluků,
- záloha osvětlovacích prostředků a její předvídané úkoly,
- doba pohotovosti osvětlování bojiště.

Štáb divise musí plánovat osvětlování ve všech podrobnostech až do praporů vto. Velitelé pluků, praporů a rot doplňují celkový systém vlastními prostředky tak, aby se dosáhlo maximální intenzity v těch údobích, kdy plní nejsložitější úkoly (na příklad při zasazování druhého sledu pluku, praporu, při odrážení místní protizteče a p.).

Dělostřelectvo určené k osvětlování bojiště se začleňuje podle úkolu buď do plukovních nebo do divisní dělostřelecké skupiny. Úkoly se zahrnují do celkového plánu dělostřeleckého zabezpečení. Palebná postavení se zaujímají asi 3,5 km od předního okraje. Maximální dosah střelby osvětlovacími granáty je do 8600 m. Přemísťování třeba napláňovat tak, aby plynulost osvětlování nebyla narušena. Proto je třeba určovat k plnění jednotlivých úkolů nejméně dvě děla, aby se při přemísťování mohla vzájemně doplňovat. To je zvlášť důležité při vytyčování orientačních bodů a směrů, kde by mohlo dojít k snížení jednotek, kdyby se osvětlování při přemísťování přerušilo.

Při útoku s rozvinováním sil z chodu bude třeba sladit systém osvětlování bojiště s plánem divise, která je v dotyku s nepřítelem. Tato divise bude mít připraveno osvětlování pro potřeby obrany. Před předním okrajem bude vytvořen souvislý světelný pás na hloubku asi 2 až 3 km (výchozí postavení praporů prvního sledu nepřítele). Proto ho bude možné využít v plném

rozsahu. Dále bude mít připraveno osvětlení některých objektů v hloubce nepřátelské obrany, především výhodných pozorovatelů, prostorů rozmístění záloh a p. Také toho bude možné v plné míře využít. V tomto případě se plán osvětlování doplní o úkoly, které mají prostředky útočící divise plnit za boje v hloubce. Někdy bude účelné přizpůsobit systém osvětlování pro potřeby útoku a pověřit jeho zabezpečením po určitou čáru divisi v dotyku. Od této čáry pak budou plnit úkoly vlastní dělostřelecké baterie. Tím se dosáhne toho, že se děla určená k osvětlování nebudou v průběhu útoku přemísťovat, nýbrž zaujmou palebná postavení v prostoru, odkud budou moci plnit své úkoly až do ovládnutí celého prvního pásma obrany.

Konečně je třeba domluvit součinnost v osvětlování se sousedy, aby byla místa styku i tímto způsobem zabezpečena a nepřítel jich nemohl využít k překvapivé protizteči. Jednotkám na křídlech je třeba přidělit více osvětlovacích signálních nábojů, aby mohly plnit úkoly, které vzniknou za vedení boje.

V průběhu útoku bude často nutné změnit původní plán osvětlování. Proto je vyčleňována jednak záloha prostředků, jednak se předem stanovené úkoly upřesňují a doplňují.

Na základě bojového nařízení velitele divise organizují velitelé pluků osvětlování ve svých pásmech. Jejich úloha prakticky záleží v upřesnění úkolů určených velitelem divise, v zabezpečení proniknutí stanovených způsobů vytyčování dosažené čáry, ve vydání úkolů vlastním prostředkům a v seznámení velitelů praporů se systémem osvětlování. Na stupni pluku se schéma osvětlování nezpracovává. V bojovém nařízení určí velitel pluku jen úkoly vlastním prostředkům. S celkovým systémem osvětlování se podřízení velitelé seznámí při organizaci součinnosti, kde si poznamenají signály k vyžádání osvětlení určitých objektů a časový rozvrh osvětlování.

S organizací osvětlování bojiště těsně souvisí boj proti nepřátelským osvětlovacím prostředkům. Je především úkolem dělostřelectva a letectva. Nutno počítat, že nepřítel má dobře organizovaný systém osvětlování, který může být vážnou překážkou plnění našeho úkolu. Proto je třeba zároveň s vlastním osvětlováním bojiště účinně mařit touž činnost nepřítele. Na stupni divise bude tyto úkoly plnit především armádní dělostřelecká podskupina. Letecké osvětlovací pumy budou sestřelovat k tomu určené 30mm PLdvK a v některých případech i kulomety. K sestřelování osvětlovacích min, po případě i granátů třeba použít také odstřelovačů.

Při organizaci osvětlování si nutno konečně ujasnit poměrně velkou spotřebu osvětlovacího střeliva a včas jím vojska zabezpečit. Nelze počítat s tím, že bude v každé situaci k dispozici v potřebném množství; proto se ve většině případů bude bojiště osvětlovat ještě v omezenější míře, než jsem uvedl. Nebude-li dostatek osvětlovacího střeliva, je třeba především zabezpečit osvětlení objektů zteče, dále odrážení nepřátelských protiztečí a zasažení druhých sledů. Vytyčování směrů bude nutné omezit na jeden u každého pluku prvního sledu. Prostory rozmístění záloh budou osvětlovány jen v omezeném rozsahu. V tomto případě si velitel divise vyčlení větší zálohu, aby jí mohl podle vývoje boje manévrovat. Je proto třeba učit velitele v bojové a politické přípravě organizovat osvětlování bojiště omezenými prostředky, jak to bude pravidlem v soudobé bojové činnosti. Zvlášť je třeba využívat přirozených orientačních bodů, naučit vojska postupovat podle azimutu, aby nespolehala jen na osvětlování bojiště.

Závěr

Organisace a plánování osvětlování bojiště je v nočních bojích velmi důležitým úkolem velitelů a jejich štábů. Jeho cílem je především odstranit nevýhody a přiblížit podmínky bojové činnosti denním.

Systém osvětlování musí být sladěn se zámyslem boje. Intensita osvětlování nesmí být rovnoměrná a bude se řídit povahou úkolů plněných v jednotlivých údobích.

Za útoku s rozvinutím sil z chodu bude možné využít plánu osvětlování bojiště divise v dotyku.

Osvětlování bojiště spolu s technikou usnadňující vidění ve tmě může zabezpečit vysoké tempo útoku, nepřetržitou součinnost vojsk, plynulou změnu bojové sestavy a připravovaný manévr druhého sledu a záloh. Pro nepředvídané úkoly je třeba si vyčlenit zálohu osvětlovacích prostředků.

Konečně je nutné, abychom nebyli odkázáni jen na osvětlovací granáty 122mm houfnic, zabezpečit výrobu především 82mm a 120mm osvětlovacích min pro potřeby velitelů praporů a pluků. Tento problém je už technicky dávno vyřešen. Zavedením osvětlovacích min se podstatně usnadní organisace osvětlování bojiště těch prvků, které plní hlavní úkoly.